

Viborg Kommune
Natur og vand - Teknik & Miljø
Prinsens Alle 5
8800 Viborg

Danmarks Center for Vildlaks

13. februar 2015
W/indsigelse VK-2015

Att.: naturogvand@viborg.dk

Indsigelse vedrørende Gudenaacentralens ansøgning om tilladelse til fortsat at kunne benytte det eksisterende dæmningsanlæg ved Tangeværket til at opstemme Gudenåens vand med henblik på elværksdrift.

Gang på gang er der sket en tilsidesættelse af vandløbsmiljøet og mulighederne for at genetablere en sammenhængende vandløbsfauna i Gudenåen fra udspring til udløb. Allerede da Gudenaacentralens oprindelige koncession udløb 8. januar 2001, havde Tangeværkets elproduktion ikke nogen samfundsmæssig betydning og hensynet til vores vandmiljø burde have vægtet højere.

Danskerens bevidsthed og kerne om natur og miljø er stigende og i disse år er det en generel opfattelse, at vores natur skal opprioriteres, så vi opnår sammenhængende og bæredygtige miljøer som f.eks. et sammenhængende Gudenå vandsystem. Med betydelige interesser for de rekreative aktiviteter i naturen og udbud af oplevelsespakker til vores turister, er det fuldstændigt uforståeligt, at der holdes fast i en forældet elproduktion. Ud fra en samfundsmæssig opfattelse er der ingen værdi i at holde på en elproduktion, der genererer en omsætning på 4-5 mio. kr. årligt, i forhold til en anslået potentiel turistmæssig omsætning ved det rekreative fiskeri på 40-50 mio. kr. (værdien af det udsætningsbaserede fiskeri nedenfor Tangeværket alene blev i 2013 beregnet til 7.7 mio. kr. årligt).

Der er, som bekendt, allerede udarbejdet adskillige løsningsforslag til hvordan Gudenåen igen kan bringes til at hænge sammen, så al fauna kan bevæge sig frit op og ned af åen. Ingen af disse forslag ønsker Tangeværket fjernet, men bevaret som en kulturhistorisk perle. Det handler alene om at fjerne den spærring, der opdeler åen i to halvdele. De fleste forslag arbejder med en omløbsløsning omkring Tange Sø med den fulde vandføring. På den måde kan Tange Sø bevares og indgå sammen med selve Tangeværket i en kulturhistorisk beskrivelse.

Det er klart vores opfattelse, at det er en landspolitisk opgave at beslutte en løsning ved Tangeværket og det er for os en fejltagelse at Folketinget besluttede ophævelsen af koncessionsloven for Tangeværket og overgav myndigheden til Viborg Kommune. At dette var/er en misforståelse fremgår også klart af, at Naturstyrelsen allerede har dikteret vilkårene for en kommende tilladelse til Gudenaacentralen. Det er i høj grad foruroligende at læse i ansøgningen/orienteringen, hvorledes Gudenaacentralen og Naturstyrelsen er afstemt på forhånd, så "Gudenaacentralen anser ansøgningen/orienteringen som en formsag".

Konkret, i forhold til Gudenaacentralens ansøgning, er der vores opfattelse at Gudenaacentralen bør behandles, som enhver anden miljøbelastende virksomhed, der skal have en ny tilladelse til fortsat drift, med alt hvad det medfører.

Med nutidens erkendelse af den vandmiljø ødelæggende aktivitet et vandkraftværk forårsager, bør der stilles betydelige krav til den kompensation, der skal ydes for at tillade en fortsat drift. (Hvilket er alm. praksis i f.eks. Sverige). Ved en ny driftstilladelse bør Gudenaacentralen pålægges en erstatning svarende til det fulde potentiale for en naturlig population af laksefisk i Gudenåen. For laks vil det svare til ca. 10.000 opgangslaks pr. år og for havørreder minimum 20.000 opgangsørreder pr. år. Udsætningsgrundlaget herfor vil være i størrelsesordenen minimum 100.000 smolt pr. år af både laks og havørred. Derudover bør Gudenaacentralen pålægges at gennemføre en gennemgribende naturgenopretning af Gudenåen nedstrøms Tangeværket, så der igen kan opnås naturlig gydning af de store laksefisk. Driftsvilkårene til elværksproduktionen bør desuden stilles, så der sikres succes ved naturlig gydning af laksefiskene nedstrøms Tangeværket. Vedligeholdelse af hele Gudenåen nedstrøms Tangeværket i form af grødeslagning og vedligeholdelse af gyde og opvækstarealer er en selvklar betingelse.

Danmarks Center for Vildlaks arbejder med det mål at genetablere vilde laksebestande i de danske vandløb og har siden 1987, i samarbejde med Randers Kommune, målrettet arbejdet for at genetablere en selvreproducerende laksebestand i Gudenåen. Det er indtil videre ikke lykkedes grundet Tangeværkets spærring i Gudenåen. Der har i mange år været en forventning til, at når Tangeværkets koncession udløber, vil der blive foretaget ændringer, der vil tilgodese en naturlig vandløbsfauna. Det er vores håb at Viborg Kommune, der nu er myndighed for Gudenåen ved Tangeværket, vil fremme det mål.

Tangeværkets spærring af Gudenåen er den sidste i forhold til at skabe fuld kontinuitet og dermed mulighed for at opnå god økologisk tilstand i Gudenåens hovedløb. Det er Danmarks Center for Vildlaks ønske, at der arbejdes uopsætteligt for dette mål.

Venlig hilsen

Niels Due Jensen
Bestyrelsesformand

Gert Holdensgaard
Direktør